

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร
Instructional Leadership of Administrators on the Effectiveness of
Schools Administration Under the Office of Secondary Educational Service
Area Sakon Nakhon, Nakhon Phanom and Mukdahan

ไชยา ภาวะบุตร

Chaiya Pawabutra

รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Associate Professor, Ph.D. in Education Administration Faculty of Education

Sakon Nakhon Rajabhat University

อีเมล: chaiya.p@snru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

3 ตุลาคม 2566

15 ตุลาคม 2566

21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 122 คน และครูผู้สอน จำนวน 238 คน รวมทั้งสิ้น 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ด้านที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943 ด้านที่ 2 ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .934 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ t-test, F-test (One-way ANOVA) ใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง และขนาดของโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 4) ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพและจังหวัดที่ตั้ง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 6) ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญ

ที่ระดับ .01 7) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการพัฒนวิชาชีพครู ได้แก่ ควรเป็นผู้มีความรู้ในกรอบงานวิชาการอย่างถูกต้อง ชัดเจน ควรเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานทางวิชาการให้แก่ครู มีการนำความรู้มาพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the instructional leadership on the effectiveness of school administration under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon, Nakhon Phanom, and Mukdahan. The sample group used in the research were 65 school administrators and 260 teachers by multi-stage random sampling. The research instrument were the questionnaires which comprising of 2 aspects; the first aspect was the instructional leadership and discriminant power which the reliability was .943. The second aspect was the effectiveness of school administration and the reliability was .934. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The data were analyzed by using t-test analysis, F-test (one-way ANOVA), Pearson's Product-Moment Correlation, and Stepwise Multiple Regression analysis. Analysis). The results were as follows: 1) the instructional leadership of Administrators: based on the opinions of the school administrators and teachers, the overall level was at high level, 2) the effectiveness of school administration: based on the opinions of the school administrators and teachers, the overall level was at high level, 3) the instructional leadership of school administrators, classified by position, there was no difference. When classified by the school location and the school size, there were statistically significant differences at .01 level 4) The effectiveness of school administration, classified by position and school location, overall was statistically significantly different at the .01 level. When classified by school size, there was no difference, 5) the relationship between the instructional leadership and administrative effectiveness of schools, there was a statistically significant negative correlation at .01 level, 6) the instructional leadership in teacher professional development had the power to predict the effectiveness of school administration, it was statistically significant at .01 level, 7) the guidelines for the included the academic framework should be comprehended accurately and concisely by school administrators, school administrators should be the role models to conduct themselves properly and professionally, operate the academic work for teachers, and apply knowledge for developing the school's academics systematically.

Keywords: academic leadership, Effectiveness of School Administration

บทนำ

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถในการนำบุคลากรของสถานศึกษาให้ร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหา และหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553) และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านความสามารถ 3) ด้านการนิเทศ 4) ด้านการวางแผน 5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

สถานศึกษาเป็นองค์การทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการเพื่อพัฒนาความรู้ สติปัญญา ทักษะต่าง ๆ ความเป็นพลเมือง ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษายังมีหน้าที่ติดตามพัฒนาและเชื่อมโยงองค์ความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนสังคมโดยกว้าง สถานศึกษาจึงเป็นองค์การที่เป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประชาคม ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีโครงสร้าง กระบวนการ และยุทธศาสตร์ ซึ่งต้องอาศัยหลักการ วิธีการ ปัจจัยทางการบริหาร และทฤษฎีการบริหารองค์การและการศึกษาในการบริหารจัดการ ตลอดจนการจัดการองค์การเชิงกลยุทธ์เพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารองค์การทางการศึกษา (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556) และเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด มีสิทธิหน้าที่หรืออำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบเขตวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งที่กำหนดไว้ในกฎหมาย คือเป็นส่วนราชการที่มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เช่นเดียวกับสถานศึกษาไม่เป็นนิติบุคคล ส่วนอำนาจหน้าที่กำหนดให้สถานศึกษามีขอบเขตภารกิจในการบริหารและจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 จังหวัด เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่หลักในจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าวและที่สำคัญ คือ การประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร เพื่อศึกษาผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ระดับใด ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ระดับใด และการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการเพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน
6. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
7. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

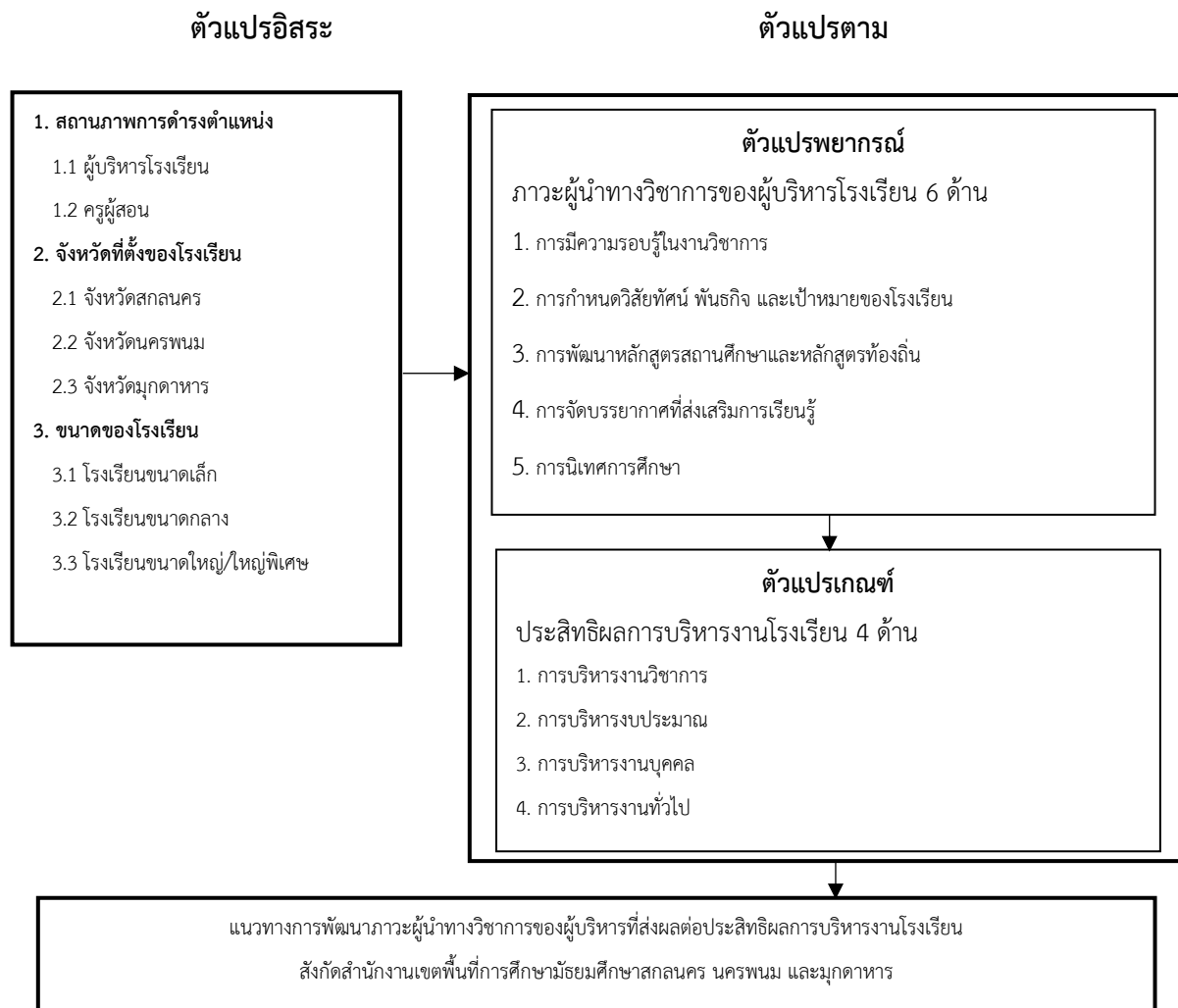
สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน
4. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก
6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน อย่างน้อย

1 ด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 4,952 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 288 คน และครูผู้สอน จำนวน 4,664 คน จากทั้งหมด 126 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ปีการศึกษา 2565 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 122 คน และครูผู้สอน จำนวน 238 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ประกอบด้วย จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย การมีความรอบรู้ในงานวิชาการ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครู

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

นำแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไปทดลองใช้และหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่าอำนาจการจำแนก (Discrimination) ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.302–0.920 และได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.943 และแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.254–0.885 และได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.934

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอบันทึกข้อความต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งถึงผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 360 ฉบับ ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีจัดส่งด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 360 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และข้อคำถามที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อหาร้อยละของแบบสอบถามที่จำแนกกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย การหาค่าอำนาจจำแนกของจำแนกรายข้อ กับคะแนนรวม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item-total Correlation) ของเพียร์สัน (Pearson) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's d-Coefficient)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อ 1-2 ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สมมุติฐานข้อที่ 3-4 ใช้การทดสอบค่า (t-test) และใช้การทดสอบค่า (f-test) เมื่อจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน สมมุติฐานข้อที่ 5 ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่าย (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และสมมุติฐานข้อที่ 6 ใช้สถิติวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแต่ละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีความรอบรู้ในงานวิชาการ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครู ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 1
2. ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 2
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน พบว่า
 - 3.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 3
 - 3.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 3

3.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3

4. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของ โรงเรียน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

4.1 ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4

4.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4

4.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงาน โดยรวม มีความสัมพันธ์ ทางลบ อยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 5

6. ผลการหาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียน พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียน พบว่า มีจำนวน 1 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การพัฒนาวิชาชีพครู สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 2.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ $\pm .46057$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 6

7. แนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยนำภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียน มี 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ ในกรอบงานวิชาการอย่างถูกต้อง ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน และการ ปฏิบัติงานทางวิชาการให้แก่ครู มีการนำความรู้มาพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ผู้บริหาร สถานศึกษาควรมีวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เพื่อการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และมีการ นิเทศ ติดตามการดำเนินงานวิชาการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ เมื่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน การจัดการศึกษาไว้ให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกแห่ง ได้ดำเนินการ พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาสถานศึกษาในด้าน ต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ดังที่ สมคิด บางโม (2558) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารหรือ

ผู้บังคับบัญชาเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวล ผลักดันและกำกับปัจจัยต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน ซึ่งจะต้องมีหลักการ 1) มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน และประเมินผลแผนอย่างเป็นระบบ 2) มีการบังคับบัญชาอย่างเป็นเอกภาพ 3) มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง 4) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง 5) ผู้บริหารมีลักษณะเป็นผู้นำมืออาชีพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญสิขา แสนภูมิ, จินดา ลาโพธิ์ และไชยา ภาวะบุตร (2566) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงาน 4 ฝ่ายในโรงเรียนโดยผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนจะต้องร่วมมือร่วมแรงกันจนสามารถทำงานทุกฝ่ายในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่โรงเรียนกำหนดไว้ โดยเฉพาะการบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ คิตโสตา (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

3.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของโรงเรียน ได้แสดงให้เห็นถึงการมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยกำหนดให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้บริหารต้องแสดงให้เห็นถึงการมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายเนื้อหา และหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวข้องกับขอบข่ายงานวิชาการ และการที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมมีความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และมี การกระจาย

การบริหารงานให้กับหัวหน้ากลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ได้มีส่วนช่วยในการกำกับดูแลงานด้านวิชาการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงให้ทำผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญสิชา แสนภูมิ, จินดา ลาโพธิ์ และไชยา ภาวะบุตร (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมัธยมศึกษาจากจังหวัดสกลนคร นครพนม และจังหวัด มุกดาหาร ซึ่งมีบริบทในพื้นที่แตกต่างกันดังจะเห็นได้จากโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครพนมและจังหวัด มุกดาหาร มีจำนวนโรงเรียนมัศึกษามากกว่าจังหวัดสกลนคร โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพงานทางวิชาการ จะยังมีข้อจำกัดอยู่มากพอสมควรไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการในการที่จะพัฒนางานด้านวิชาการไม่สามารถทำได้ เต็มที่เหมือนกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อีกทั้งในบริบทพื้นที่ของแต่ละจังหวัดซึ่งมีโรงเรียนกระจัด กระจายไปตามอำเภอต่าง ๆ และแต่ละอำเภอก็มีระยะระยะทางค่อนข้างไกลจากตัวจังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงอาจทำให้เป็นปัญหาในการได้รับความช่วยเหลืองานด้านวิชาการ จากผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ หรืออาจทำได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา บุทธิจักร, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และจินดา ลาโพธิ์ (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวม และรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งจากจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร มีจำนวนโรงเรียน 126 โรง กล่าวคือ โรงเรียนขนาดเล็ก 71 โรง โรงเรียนขนาดกลาง 40 โรง และโรงเรียน ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ 15 โรง จะเห็นได้ว่าโรงเรียนแต่ละขนาดในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางจากจังหวัดนครพนมและมุกดาหารจะมีจำนวนใกล้เคียงกัน ในส่วนผู้บริหารโรงเรียน ทั้งในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ต่างมีความต้องการในการพัฒนาและ

ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการด้านต่าง ๆ มาบริหารงานเพื่อเกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ตรงกับนโยบายจุดเน้น กลยุทธ์ เป้าหมายและความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากรและทรัพยากรในแต่ละโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน อาจส่งผลให้การแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการไม่เด่นชัด จึงทำให้มีความแตกต่างกันของจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน สอดคล้องกับ ศิริพงษ์ เสาภายน (2566) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่ดีและตอบโจทย์ ต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย เช่น การจัดหลักสูตรให้มีคุณภาพ บุคลากรทางการศึกษา สื่อนวัตกรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา บุทธิจักร, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และจินดา ลาโพธิ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

4.1 ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นผู้บริหารยุคใหม่ เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการบริหาร และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมีออาชีพ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ ความสามารถและวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยรูปแบบ การบริหารที่ดีสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็สูงขึ้น ดังที่ ลัดดาวรรณ นัสดาเทพ (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารยุคใหม่ในยุคสังคมดิจิทัล จะต้องมีความเป็นผู้นำที่ดี เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลมเป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประยงค์ ศรีโหม (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยทาง การบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของที่ตั้งโรงเรียนตามจังหวัด คือ จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของท้องถิ่นในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน และการเคลื่อนย้ายของบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลต่อแนวคิด กระบวนการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงาน

ของโรงเรียน ที่มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ผลสำเร็จของการจัดการเรียนรู้อาจมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐธินา โคทังคะ, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ และสุรพล บุญมีทองอยู่ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งจังหวัดแตกต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งได้มีการกำหนดขอบข่ายงานเกี่ยวกับกระบวนการของการบริหารไว้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายและนโยบายการศึกษา โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายได้รับผิดชอบร่วมกัน ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ และมาตรฐาน คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารที่ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลนั้นเป็นกิจกรรมที่คนกลุ่มหนึ่งหมายถึงผู้บริหารและครูร่วมกันดำเนินการเพื่อทำให้องค์กรกลุ่มหนึ่ง คือ นักเรียน มีความเจริญงอกงามตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือ การบริหารการศึกษา โดยใช้กระบวนการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และจัดการในเรื่องเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา หรือองค์การการศึกษา โดยมุ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหรือตามจุดหมายปลายทางของการศึกษาที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงสิทธิ์ พรหมมา, จินดา ลาโพธิ์ และไชยา ภาวะบุตร (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณและด้านการบริหารงานบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เป็นขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอันจะทำให้การบริหารงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนเป็นหลัก ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ดีอยู่แล้วเมื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ซึ่งมีขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย เกี่ยวข้องกับสภาพความสำเร็จในภาพรวมของโรงเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากความสามารถในการบริหารของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางและสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นที่โรงเรียนได้อย่างครอบคลุมอย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุงพัฒนาจนส่งผลต่อโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางลบ อยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R_{xy} = -.169$) ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารนั้นมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ ก็อาจเพราะว่าการที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการก็จะมีผลที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลกับการบริหารงานโรงเรียนไม่มากนัก หรืออาจมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันไม่มาก ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมีภาวะผู้นำในหลาย ๆ ด้าน ไม่เพียงแต่จะมีภาวะผู้นำเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ซึ่งภาวะผู้นำนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเกิดผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาเกิด การยอมรับ ให้กับผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาส่งผลให้เกิดผลสำเร็จของการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด จำนวน 6 ด้าน พบว่า มีจำนวน 1 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การพัฒนาวิชาชีพครู ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ การพัฒนาวิชาชีพครู (X_6) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ได้ร้อยละ 2.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ $\pm .46057$ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งมีเพียงองค์ประกอบเดียวของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ซึ่งการพัฒนาวิชาชีพครูมีรายละเอียด คือ การดำเนินงานที่พยายามสร้างเสริมความรู้ ทักษะ ความสามารถให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อวิชาชีพครู เสริมสร้างให้ครูมีทักษะในการสอนและการทำงาน มีเจตคติที่ดีในการทำงานและต่อวิชาชีพครู รวมถึงมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดี ดังที่ พรพนอร อุซุภาพ (2561) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพครูไว้ว่า 1) วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม 2) เป็นวิชาชีพที่ช่วยสังคมที่มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 3) เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย 4) เป็นวิชาชีพที่ช่วยพัฒนาสังคม 5) เป็นวิชาชีพที่ช่วยพัฒนาสังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางลบ อยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น การพัฒนาหรือยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำในทุกด้านเพื่อการบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลในระดับที่สูงขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน พบว่า มีจำนวน 1 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนโดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การพัฒนาวิชาชีพครู ดังนั้น หากผู้บริหารโรงเรียนจะยกระดับประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียนนั้น ควรพัฒนาและให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครู

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา*

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์.

ณัฐธินิชา โคหังคะ, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ และ สุรพล บุญมีทองอยู่. (2561). วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 10(40), 41-51.

ดวงสิทธิ์ พรหมมา, จินดา ลาโพธิ์ และ ไชยา ภาวะบุตร. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. *วารสารการบริหาร การศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 11(42), 144-153.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประยงค์ ศรีโหม้. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปวีณา บุทธิจักร, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และ จินดา ลาโพธิ์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(37), 210-220.

ปิยะวรรณ คัดโสดา. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการภาค 11. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

พรรณอร อุฑาภาพ. (2561). *การศึกษาและวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลัดดาวรรณ นัตดาเทพ. (2557). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

ศิริพงษ์ เสาภายน. (2566). ZoomIn: มุมมองปฏิรูปการศึกษาไทย “ความคาดหวัง” จากรัฐบาลชุดใหม่.

สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.infoquest.co.th/2023/308255>

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์ใหม่.

กรุงเทพฯ: เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์.

สมคิด บางโม. (2558). องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.

อัญสิชา แสนภูมิ, จินดา ลาโพธิ์ และ ไชยา ภาวะบุตร. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุค 4.0

ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา นครพนม. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,

11(42), 225-235.